

Školitelský posudek na práci **Ornamentace a mimopárový úspěch samců: manipulativní studie u lejska bělokrkého (*Ficedula albicollis*)**

Předložená práce se zabývá z mého pohledu poměrně zajímavým tématem, totiž analýzou dopadů manipulace ornamentu samců drobného pěvce (zde lejska bělokrkého) na jejich atraktivitu, měřenou jak schopností získat partnera, tak i fertilizačním úspěchem již spárovaných samců. U sociálně monogamních pěvců se často vyskytují mimopárové paternity (EPP) a tedy genetická polyandrie samic. Přes počáteční nadšení, které bralo EPP jako další formu výběru partnera, která samicím přináší jednoznačné nepřímé výhody a může se řídit ornamentací samců, se vývoj problematiky posunul, a situace se ukázala být mnohem komplikovanější. Tábor proponentů EPP jako samičí strategie je v současné době nadšen z jakékoliv práce ve které je prokázán vztah mezi EPP a ornamentací samců. Kupodivu, takových v poslední době mnoho není. Drtivá většina z nich je navíc korelativního charakteru. Experimentální přístup, čili manipulace ornamentů a sledování úspěchu samců, je nezbytný. Podobné studie byly na některých druhích pěvců již provedeny, nicméně jejich výčet je velice krátký (výčet všech v současné době publikovaných prací je uveden v první části předložené diplomové práce). Navíc byly mnohé studie založeny na poměrně malém materiálu. Výsledky experimentální manipulace v populaci lejska bělokrkého tak představují cenný příspěvek poznání.

Tato práce byla zpracovávána v rámci projektu GAČR týkajícího se biologie ptačích spermií, přičemž jedním ze spoluřešitelů byl Miloš Krist z Palackého Univerzity v Olomouci, který vedl projekt týkající se lejsků bělokrkých. Jak přesně budou manipulace probíhat (jaké barvy budou využity) bylo otázkou diskuse, které se Petra zúčastnila (k pokusům byly využívány zebříčky ve Studenci, jak se ukázalo, černá barva lejsků v přírodě se manipuluje hůře nežli hnědé zbarvení zebříček v zajetí). Petřiným úkolem pak byla jednak práce v terénu (odchyty samců ihned po příletu ze zimovišť, pomoc při manipulacích) a především analýza paternit. Zde úzce spolupracovala s konzultantem práce, Pavlem Munclingerem. Její přínos ke vzniku práce byl zásadní. K tomu jak Petra v laboratoři fungovala by se asi lépe vyjádřil Pavel, nicméně výsledky hovoří samy za sebe – v analýze bylo zahrnuto více než 1000 jedinců.

Vlastní sepisování práce a analýza dat probíhala standardním způsobem. Velice oceňuji, že se Petra naučila pracovat v prostředí R a vlastně nakonec všechny analýzy si byla schopna spočítat i interpretovat sama (školitel pouze korigoval a eventuálně navrhol přijatelnější postupy). Trochu horší to bylo s komunikací a se vznikem textové části práce. Studenti často předpokládají, že první (neúplnou) verzi textu je možno poslat školiteli pár týdnů před odevzdáním, a vše se stihne finalizovat. Je to riziko - někdy to tak dopadne ke spokojenosti obou zúčastněných, jindy to ale nestačí. V případě Petry Šplíchalové nestačilo. Práci jsem v řádném termínu nemohl pustit k obhajobě. Pak se po Petře slehla zem a situace se opakovala znovu při dalším termínu o několik měsíců později. Až napotřetí se to podařilo. Stále ale mám k určitým částem práce výhrady (detailnější výtky nechávám na oponentce) – jeden až dva týdny navíc by se hodily. První část práce je kvalitnější nežli diskuse, která opět nakonec vznikala v časovém presu několik dní před odevzdáním.

Přes výše uvedené jsem s výslednou úrovní předložené práce spokojen, splňuje dle mého požadavky kladené na magisterské práce a doporučuji ji k obhajobě.

Ve Studenci, 25. 5. 2017

Tomáš Albrecht